

ΙΔΙΚΕΣ

ΠΟΛΕΙΣ

Προμηγύματα για τη δεύτερη παρουσία της πολεοδομίας

του Superstudio¹

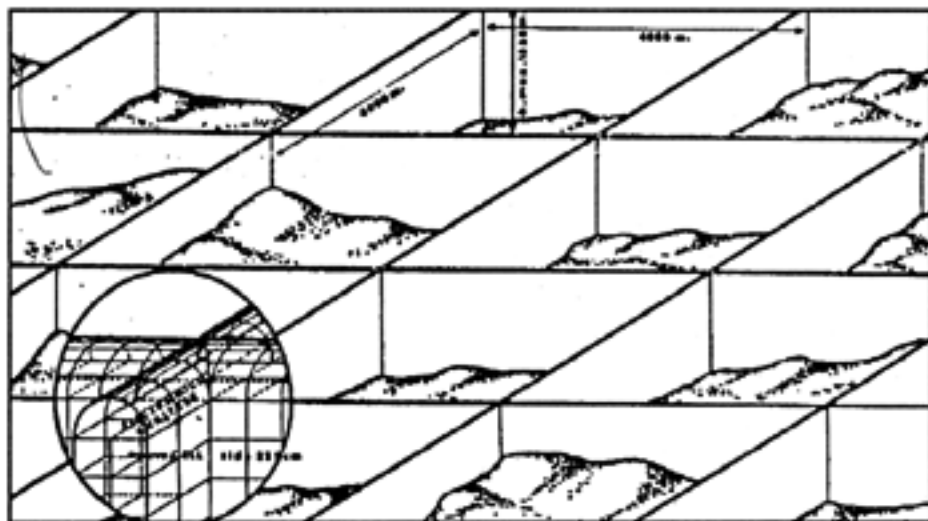
Το Superstudio οραματίζεται δώδεκα ι-δανικές πόλεις, υπέρτατο επίτευγμα είκοσι χιλιάδων χρόνων σφραγισμένων με το αίμα, τον ιδρώτα και τα δάκρυα της ανθρωπότητας: τελικό καταφύγιο του Ανθρώπου που κατέχει την Αλήθεια, που επίτελους απαλλάσσεται από τις αντιφάσεις, τις αμφιβολίες, τις παρανοήσεις, την αναποφασιστικότητα του Ανθρώπου που κυριεύεται οριστικά, ολοκληρωτικά, αμετακίνητα από την ίδια του την τελεωτότητα.

Πρώτη πόλη:

“Η πόλη

των 2.000 τόννων”

Πάνω σε πράσινους κάμπους, ηλιόλουστους λόφους, βουνά σπαρμένα με δάση, απλώνεται ομοιόμορφη και τέλεια η πόλη. Λεπτές, πανύψηλες λεπίδες συνεχών κτιρίων αλληλοτεμνόμενες σε αυστηρά τετραγωνικά πλέγματα με μήκος πλευράς ίσο με μια λεύγα. Τα κτίρια, ή ακριβέστερα το μοναδικό συνεχές κτίριο, συγκροτείται από κυβικά κελιά με πλευρά 225 εκ. Αυτά τα κελιά είναι τοποθετημένα το ένα πάνω στο άλλο σε μια μονάχα στήλη, που φτάνει σε ύψος το ένα τρίτο της λεύγας από την επιφάνεια της θάλασσας. Έτσι τα σχετικά ύψη του κτιρίου διαφέρουν από τμή-

μα σε τμήμα ανάλογα με το υψόμετρο του εδαφικού χώρου που διασχίζει. Το κάθε κελί έχει δύο διαμετρικά αντίθετους τοίχους σε επαφή με τον εξωτερικό χώρο. Οι τοίχοι του είναι κατασκευασμένοι από υλικό αδιαφανές αλλά διαπερατό από τον αέρα, άκαμπτοι αλλά και μαλακοί. Ο τοίχος με βορεινό προσανατολισμό (ή αν αυτός συνορεύει με τον εξωτερικό χώρο, τότε ο τοίχος με δυτικό προσανατολισμό) έχει τη δυνατότητα να εκπέμπει τρισδιάστατες εικόνες, ήχους και μυρωδιές. Ο αντικρινός τοίχος διαθέτει ένα κάθισμα ικανό να προσαρμόζεται τέλεια στο ανθρώπινο σώμα, μέχρι που να το περιβάλλει ολότετα. Σ' αυτό το κάθισμα είναι ενσωματωμένοι μηχανισμοί που μπορούν να ικανοποιήσουν τις φυσιολογικές ανάγκες (διαιτητικές, εκκριτικές, σεξουαλικές). Το δάπεδο είναι ένας εξομοιωτής ύλης και μπορεί να αναπαραστήσει ένα μεγάλο αριθμό ζωντανών οργανισμών με όλες τις εκδηλώσεις των αισθήσεών τους. Αλλά το ουσιαστικό κομμάτι του κελιού είναι η οροφή, που αποτελεί μια ενιαία οθόνη πρόσληψης εγκεφαλικών ερεθισμών. Στο κάθε κελί κατοικεί ένα άτομο. Τα ερεθίσματα του εγκεφάλου του προσλαμβάνονται αδιάκοπα από την οθόνη και αναμεταδίδονται σ' έναν ηλεκτρονικό υπολογιστή που οι περίπλοκοι μηχανισμοί του είναι συγκεντρωμένοι στην κορυφή του κτιρίου. Κάτω από ένα συνεχή ημικυλινδρικό θόλο. Ο υπολογιστής επιλέγει, συγκρίνει και ερμηνεύει τις επιθυμίες των ατόμων, προγραμματίζοντας από στιγμή σε στιγμή τη ζωή ολόκληρης της πόλης διαμέσου των εκπομπών του τοίχου, των εξομοιώσεων του δαπέδου και των δράσεων του τοίχου με τους μηχανισμούς. Μ' αυτό τον τρόπο όλοι οι πολίτες ζουν πάντα με τις ίδιες συνθήκες ιδιότητας.

Εδώ ο θάνατος δεν υπάρχει πια. Συμβαίνει όμως κάθε τόσο να αφήνει κάποιος τον εαυτό του να παρασύρεται από παράλογες σκέψεις εξέγερσης ενάντια στην τέλεια και αιώνια ζωή που του προσφέρεται. Την πρώτη φορά ο ηλεκτρονικός υπολογιστής αγνοεί το έγκλημα: αλλά αν αυτό επαληθευθεί, τότε η πόλη αποφασίζει να αρνηθεί τον ζωτικό χώρο σ' εκείνον που αποδείχεται τόσο ανάξιός της. Το πέτασμα της οροφής κατεβαίνει με μια δύναμη

δύο χιλιάδων τόννων ώσπου να σμίξει με το δάπεδο.

Τη στιγμή εκείνη μέσα στη θαυμαστή οικονομία της πόλης δημιουργείται μια νέα αρχική ζωή. Το πέτασμα επιστρέφει στην αρχική του θέση και συνάμα όλα τα άτομα που τα κελιά τους απέχουν μέχρι ένα τέταρτο της λεύγας από το άδειο κελί παραχωρούν ένα ωάριο ή μια ομάδα σπερματοζωάρια, που από ειδικά κανάλια μεταφέρονται μ' έναν τρελλό αγώνα δρόμου προς το κάθισμα που έμεινε άδειο. Έκει γονιμοποιείται με ένα ωάριο και το κάθισμα μετατρέπεται σε μήτρα, προστατεύοντας για εννιά μήνες, ως την αυγή του ευτυχισμένου του πεπρωμένου, το καινούργιο παιδί της πόλης.

Δεύτερη πόλη:

“Προσωρινή πόλη - κοχλίας”

Η πόλη είναι μια πελώρια ατέρμονη βίδα. Εξωτερικά παρουσιάζει την όψη κυλίνδρου με διάμετρο 4,5 χλμ. που γυρίζει αργά και συμπληρώνει μια περιστροφή τον χρόνο.

Η πόλη μοιάζει πολύ με διαστημόπλοιο. Προχωρεί από τη λιθόσφαιρα προς το βάθος της γης με γωνιακή ταχύτητα 2'28" /δευτερόλεπτο. Η ταχύτητα στην περίμετρο είναι 3.548 χλμ/ώρα. Το κατώτερο άκρο της, στραμμένο προς το κέντρο της γης, αποτελείται από έναν εσκαφέα, ένα είδος λεπιδοφόρας τουρμπίνας που οι λεπίδες του, καθώς γυρίζει, θρυμματίζουν την πέτρα και στέλνουν τα υλικά προς το κέντρο του κυλίνδρου, και από εκεί μ' έναν αγωγό προς τα έξω. Πάνω από την τουρμπίνα βρίσκονται οι πρωθητικοί μηχανισμοί, ο σταθμός ατομικής ενέργειας με παραγωγική αυτονομία 10.000 χρόνων, τα αυτόματα μηχανήματα που εξυπηρετούν την πόλη και οι ηλεκτρονικοί υπολογιστές που την κυβερνούν.

Το επάνω άκρο της πόλης αναπτύσσεται αργά - αργά και παραμένει σταθερά στην επιφάνεια του εδάφους. Η ανάπτυξη πραγματοποιείται με τη συνεχή οικοδόμηση νέων τμημάτων της πόλης από ένα αυτόματο εργοστάσιο, τοποθετημένο σαν γέφυρα ανάμεσα στο κέντρο και την περιμέ-

¹ Το Superstudio ιδρύθηκε το 1966 από τον Cristiano Toraldo di Francia και τον Adolfo Natalini. Σήμερα αποτελείται από τους αρχιτέκτονες Alessandro Magris, Alessandro Paoi, Piero Frassinelli, Cristiano Toraldo di Francia, Roberto Magris και τον Adolfo Natalini, που διδάσκει στην Αρχιτεκτονική Σχολή της Φλωρεντίας.

Το. Στο εργοτάξιο χρησιμοποιούνται ως οικοδομικά υλικά οι πέτρες και τα σπασμένα βράχια από το σκάψιμο στο βυθό.

Η πόλη αποτελείται από κελιά κατοικίας τοποθετημένα σε διπλές σειρές που διαγράφουν ομόκεντρους κύκλους. Ο τοίχος κάθε κελιού που είναι στραμμένος προς το κέντρο του κυλίνδρου έχει μήκος 280 εκ. Το βάθος του είναι επίσης 280 εκ. Ανάμεσα σε δύο γειτονικούς κύκλους κελιών περνά ένας δρόμος πλάτους 280 εκ. Μια σειρά από 1440 ακτινωτούς δρόμους, που έχουν ο καθένας πλάτος τουλάχιστο 140 εκ. συνδέει τους κυκλικούς δρόμους. Κάθε κελί έχει ένα μόνο άνοιγμα, μια πόρτα που βλέπει στον αντίστοιχο κυκλικό δρόμο, ενώ οι τρεις τοίχοι που γειτνεύουν με άλλες κυψέλες είναι εντελώς τυφλοί και άφωνοι. Η διαφορά επιπέδου ανάμεσα σε δύο πατώματα είναι κατακόρυφος 330 εκ.

Το δάπεδο του κελιού είναι μαλακό και όλοι οι μηχανισμοί που λειτουργούν για να ικανοποιήσουν τις ζωτικές ανάγκες του ανθρώπου είναι χωνευτοί στο ταβάνι και τηλεκατευθυνόμενοι. Ολόκληρη η πόλη είναι σταθερά κλιματισμένη στους 25 βαθμούς Κελσίου, με σχετική υγρασία 60%. Κάθε κελί έχει σταθερό φωτισμό έντασης 150 λουξ, ενώ οι δρόμοι φωτίζονται με ένταση 500 λουξ. Το φως περιλαμβάνει όλα τα μήκη κύματος του χρωματικού φάσματος, ενώ το φως των δρόμων εκπέμπει μικρές ποσότητες και υπεριώδεις ακτίνες. Το φως διαχέεται ομοιόμορφα σε ολόκληρη την επιφάνεια της οροφής των κελιών και των δρόμων, και έτσι δεν δημιουργούνται ζώνες σκιάς ή ημίφωτος.

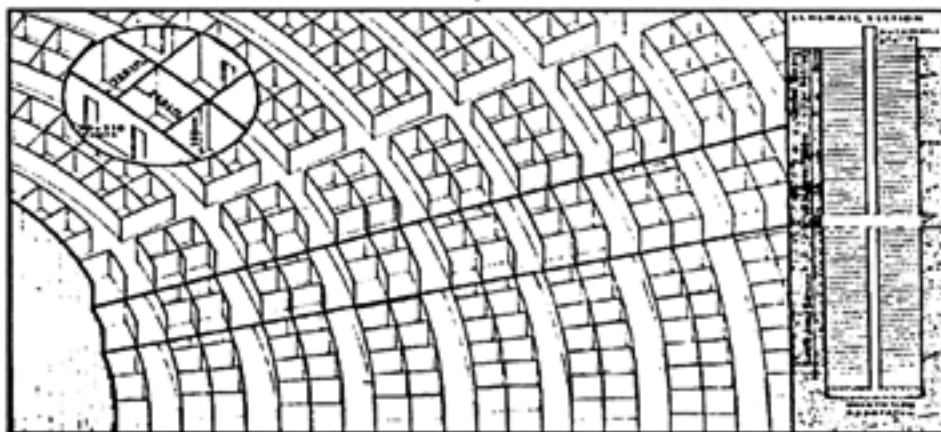
Τα κελιά ούτε κλείνουν ούτε κλειδώνονται. Δεν υπάρχει κανένα σύστημα που να εξασφαλίζει κάτι τέτοιο.

Οι κάτοικοι της πόλης ζουν ένας ένας σε κάθε κελί και δεν έχουν δικά τους ρούχα ούτε άλλα αντικείμενα, γιατί η πόλη φροντίζει για όλες τους τις ανάγκες. Είναι απόλυτα ελεύθεροι να δρουν όπως νομίζουν και να οργανώνουν τη ζωή τους είτε σαν άτομα είτε σαν κοινότητα, να απομονώνονται ή να συγκεντρώνονται σε ομάδες, να θεοπίζον νόμους ή κανονισμούς. Μοναδικός περιορισμός: δεν μπορούν να βγουν έξω από τα όρια της πόλης γιατί το επάνω τέρμα των κυκλικών δομών (ελκοειδών στην πραγματικότητα, μια και ξεκινούν από το βάθος και προχωρούν προς την επιφάνεια) φράζεται από το αυτόματο εργοτάξιο που κατασκευάζει την πόλη.

Ανάμεσα στις εγκαταστάσεις που διαθέτει κάθε κελί υπάρχει και ένας "αυτόματος μαιευτήρας" που μπαίνει σε λειτουργία μόλις του δοθεί εντολή· εφαρμόζεται στην κοιλιά της ετοιμόγεννης και παίρνει από τη μήτρα το έμβρυο με τρόπο εντελώς ανώδυνο. Το νεογέννητο μεταφέρεται από διάφορους αγωγούς σ' ένα κελί του πιο νεόχτιστου τμήματος, όπου διατρέφεται αυτόματα. Μόνο που στην περίπτωση αυτή η πόρτα του κελιού κλείνει μ' ένα χαλύβδινο διάφραγμα που δεν μπορεί να ανοίξει ούτε από μέσα ούτε απ' έξω. Τέσσερα χρόνια το παιδάκι μένει κλεισμένο στο κελί του και στην περίοδο αυτή διδάσκειται την ηθική και τη λειτουργία της

πόλης του. Όταν περάσει αυτό το διάστημα η χαλύβδινη πόρτα γλιστρά και χάνεται μέσα στον τοίχο. Τα υλικά που χρησιμοποιούνται στο χτίσιμο της πόλης μπορούν να αντέξουν αμετάβλητα και χωρίς καμιά συντήρηση έναν ακώνα· ύστερα αρχίζουν να φθειρόνται. Το ίδιο γίνονται και με τα μηχανήματα και τον άλλον εξοπλισμό - εκτός φυσικά από τον φέροντα οργανισμό και τον γενικό εξοπλισμό.

Οι κάτοικοι της πόλης περνούν μεγάλο μέρος του χρόνου τους στους δρόμους γύρω από τα κελιά τους. Συχνά, μονάχοι ή με συντροφιά, ανεβαίνουν τους ελκοειδείς δρόμους ως τα όρια της περιοχής των παιδιών και ακόμα πιο πέρα, ως τους τέσσερεις τελευταίους έρημους και σιω-

πηλούς κύκλους όπου ζουν τα νεογέννητα. Συχνά, ακουμπώντας τα χέρια τους και τα αυτιά τους στον θερμό και παλλόμενο τοίχο του εργοταξίου, προσπαθούν να διεισδύσουν στο μυστήριο του εξωτερικού κόσμου. Σπάνια ωστόσο συμβαίνει κάποιος να κατηφορίσει τον δρόμο πέρα από τη ζώνη των βαθιών γερατειών, στην περιοχή της διάλυσης και της αποσύνθεσης των πραγμάτων και των ανθρώπων και ακόμα μακρύτερα στο αβέβαιο φως και τη θερμότητα, μέσα σε δρόμους ελκοειδείς σπαρμένους με κόκκαλα και σπασμένες πέτρες, ώπου να φτάσει τις σκοτεινές, πνιγνές και παλλόμενες ζώνες που χάνονται στα απύθμενα βάθη.

Τρίτη πόλη: "Η Νέα Υόρκη των εγκεφάλων"

Στην πιο πυρακτωμένη, καταστρεμμένη και ερημωμένη περιοχή αυτής της σταχτιάς έκτασης που άλλοτε ήταν η Νέα Υόρκη, και ακριβώς στον χώρο που εκτεινόταν κάποτε το Central Park, στο ύψος περίπου της 81ης οδού, υψώνεται τώρα η πόλη.

Η απόφαση να χτιστεί η καινούργια πολιτεία πάρθηκε όταν οι άλλοι πείστηκαν πως η έκρηξη είχε μολύνει ανεπανόρθωτα όλους του κατοίκους της Νέας Υόρκης και όταν τα κορμιά τους σάπιζαν χωρίς ελπίδα θεραπείας. Η πόλη είναι ένας κύβος μήκους, πλάτους και ύψους 55 μ., ντυμένος εξωτερικά με πλακάκια χαλαζία 25x25 εκ. Σε κάθε πλακάκι είναι ενσωματωμένος ένας φακός με διάμετρο 22 εκ. Αυτή η επένδυση συγκεντρώνει το φως

στο φωτοεισαγόμενο τοίχωμα που βρίσκεται πίσω από τα πλακάκια και που το μετατρέπει σε ενέργεια απαραίτητη για τη λειτουργία της πόλης.

Ο κύβος είναι γεμάτος, χωρίς καμιά διακοπή, με κυβικούς θαλαμίσκους πλάτους 25 εκ. που είναι κατασκευασμένοι από ένα ειδικό διαφανές πλαστικό απεριόριστης σταθερότητας. Το εσωτερικό κάθε θαλαμίσκου αποτελείται από μια σφαιρική κοιλότητα γεμάτη φυσιολογικό ορό, μέσα στον οποίο ζει ένας εγκέφαλος. Στο πάχος των τοιχωμάτων κάθε θαλαμίσκου διακλαδώνονται αγωγοί, που ανανεώνουν αδιάκοπα τον εξωτερικό φυσιολογικό ορό και εκείνον που αντικαθιστά την κυκλοφορία του αίματος.

Στο κέντρο της πόλης βρίσκεται μια κοιλότητα με διαστάσεις (μήκος, πλάτος και ύψος) 10 μ. Το δάπεδό της βρίσκεται στο ίδιο επίπεδο με το έδαφος που πάνω του υψώνεται ο μεγάλος κύβος. Ένας διάδρομος με πλάτος 1 μ., ύψος 2 μ. και μήκος 18 μ. συνδέει την κεντρική κοιλότητα με τον εξωτερικό χώρο. Η κεντρική κοιλότητα κατέχεται στο μεγαλύτερο μέρος της από τις εγκαταστάσεις που ανανεώνουν και φιλτράρουν τα φυσιολογικά διαλύματα. Το φιλτράρισμα πραγματοποιείται με μηχανισμούς ιδιαίτερης ακρίβειας, που εξουδετερώνουν όλες τις τοξίνες και εμποδίζουν τη διαδικασία της νέκρωσης και γήρανσης της εγκεφαλικής ουσίας.

Στην πόλη ζουν 100.000.456 εγκέφαλοι. Στο χλωμό κόκκινο φως του διαδρόμου και της κεντρικής κοιλότητας μπορεί να τους δει κανείς μέσα από τους διαφανείς τοίχους να πάλλουν αργά, βυθισμένοι στους ατέλειωτους διαλογισμούς τους ή συγκεντρωμένοι σε ατέρμονες, σιωπηλές συνομιλίες. Καθώς είναι εντελώς αποκομμένοι από κάθε δυνατότητα αντίληψης του εξωτερικού κόσμου, μπορούν να μεταρρώσουν τη σκέψη τους σε χρόνο τόσο μακρό όσο η ζωή του ήλιου, ελεύθεροι να προσεγγίσουν τους υπέρτατους στόχους της σοφίας και της παραφροσύνης, να φτάσουν ίσως ως την απόλυτη γνώση.

Οι εγκέφαλοι αυτοί θα επιζήσουν και μετά το τέλος της ανθρωπότητας, θα παρακολουθήσουν την πορεία της προς την καταστροφή, δεν θα μπορούν όμως να κάμουν τίποτε για να την επιταχύνουν ή να την επιβραδύνουν.

Και θα μείνουν, στο τέλος, μόνοι. □